

Perustuslakivaliokunta

Tiistai 16.6.2026 klo 9.00—12.06

Läsnä

puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Onni Rostila ps (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Petri Honkonen kesk (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Arja Juvonen ps (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Teemu Keskisarja ps (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Kimmo Kiljunen sd (7, 8, 9, 10, 11) (4, 6 osittain)
jäsen Johannes Koskinen sd (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Terhi Koulumies kok (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Jarmo Lindberg kok (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
jäsen Mats Löfström r (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4, 8 osittain)
jäsen Mira Nieminen ps (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Ville Skinnari sd (4 osittain)
jäsen Henrik Vuornos kok (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Johannes Yrttiaho vas (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
varajäsen Pertti Hemmilä kok (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen
valiokuntaneuvos Lauri Koskentausta
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 4 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Valiokuntapaikkojen järjestely

Merkittiin, että valiokuntien täydennysvaalissa 12.6.2026 on perustuslakivaliokunnan varajäseneksi valittu ed. Elisa Gebhard.

Pöytäkirja PeVP 67/2026 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain, ulkomaalaislain 131 §:n sekä poliisilain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 121/2025 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 24/2026 vp

Asiantuntijalausunto HE 121/2025 vp PeV 16.06.2026 johtava asiantuntija Suvi Pato-Oja, sisäministeriö Asiantuntijalausunto A 4

Asiantuntijalausunto HE 121/2025 vp PeV 16.06.2026 oikeuskansleri Janne Salminen, Oikeuskanslerinvirasto Asiantuntijalausunto B 4

Asiantuntijalausunto HE 121/2025 vp PeV 16.06.2026 eduskunnan oikeusasiamies Jari Råman, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia Asiantuntijalausunto C 4

Asiantuntijalausunto HE 121/2025 vp PeV 16.06.2026 professori Tuomas Ojanen Asiantuntijalausunto D 4

Asiantuntijalausunto HE 121/2025 vp PeV 16.06.2026 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen entinen tuomari Pauliine Koskelo Asiantuntijalausunto E 4

Asiantuntijalausunto HE 121/2025 vp PeV 16.06.2026 yliopistonlehtori Evgeniya Kurvinen Asiantuntijalausunto F 4

Asiantuntijalausunto HE 121/2025 vp PeV 16.06.2026 professori Olli Mäenpää Asiantuntijalausunto G 4

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valiokunnassa olivat kuultavana:

- valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne, hallintovaliokunta
- johtava asiantuntija Suvi Pato-Oja, sisäministeriö, liite
- oikeuskansleri Janne Salminen, Oikeuskanslerinvirasto, liite
- eduskunnan oikeusasiamies Jari Råman, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, liite
- professori Tuomas Ojanen, liite
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen entinen tuomari Pauliine Koskelo, liite
- yliopistonlehtori Evgeniya Kurvinen, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- professori Olli Mäenpää, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 94/2026 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 47/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta A 5

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Pöytäkirja PeVP 67/2026 vp

Päätettiin lisätä uusi virke kappaleeseen kolme seuraavasti: ”Valiokunnan käsityksen mukaan viime aikoina ainakin henkilötietojen suojaan liittyvissä sääntely-yhteyksissä kynnyksen lausuman ottamiseen näyttää olleen perusteettoman matala.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026

Kertomus K 2/2026 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 48/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026 A 6

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin muuttaa ennen kappaletta 8 oleva väliotsikko muotoon ”Kertomuksessa esitetyt vaatimukselliset kannanotot”.

Päätettiin muuttaa kappale 11 kuulumaan seuraavasti: ”Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa on useita ”suosituksiksi” otsikoituja valtuutetun kannanottoja, jotka kohdistuvat suoraan eduskuntaan lainsäätäjänä. Kannanottojen suosituksiksi otsikoinnista huolimatta ne on säännönmukaisesti ilmaistu imperatiivimuodossa (esim. s. 16: ”Eduskunnan on säädettävä (...)", s. 16: ”Yhdenvertaisuuslain (...) sääntelyyn on lisättävä (...)", s. 17: ”Eduskunnan on varmistettava (...)", s. 17, s. 19: ”on säädettävä rikoslaissa”; s. 19, s. 61: ”lakia on muutettava siten, että (...)", s. 122: ”on säädettävä (...) yhdenvertaisuuslaissa”). Kertomuksesta saa käsityksen, että siinä eduskuntaa kohdellaan ikään kuin yhdenvertaisuusvaltuutetun valvonnan kohteena ja samalla yhdenvertaisuusvaltuutettu antaa yksityiskohtaisia ohjeita sen osalta, miten lainsäädäntöä – erityisesti yhdenvertaisuusvaltuutetun oman toimivallan perusteena olevaa yhdenvertaisuuslakia – tulisi sisällöllisesti muuttaa. Perustuslakivaliokunta pitää tätä valtiosääntöoikeudellisesti hyvin ongelmallisena eduskunnan perustuslain 2 §:n 1 momentissa säädetyin aseman ylimpänä valtioelimenä kannalta, samoin kuin perustuslain 3 §:n 1 momentin lainsäädäntövallan käyttöä koskevien säännösten kannalta, jotka osoittavat lainsäädäntövallan ja siten myös lakien sisällöstä päättämisen yksiselitteisesti eduskunnalle. Perustuslakivaliokunta kiinnittää hyvin vakavaa huomiota sanottuun.”

Päätettiin lisätä uusi väliotsikko kappaleiden 12 ja 13 väliin seuraavasti: ”Lakien perustuslainmukaisuuden valvonnasta”.

Päätettiin muuttaa kappale 14 kuulumaan seuraavasti: ”Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tehtävänä on perustuslain 74 §:n mukaan antaa lausuntonsa käsittelyyn perustuslainmukaisuudesta sekä tulevien suhteesta lakiehdotusten kansainvälisiin ja muiden asioiden

Pöytäkirja PeVP 67/2026 vp

ihmisoikeussopimuksiin. Perustuslakivaliokunta pitää valtiosääntöoikeudellisesti kestävämmänä tilannetta, jossa tavalliseen lakiin toimivaltansa perustava valtioneuvoston nimittämä yhdenvertaisuuslain noudattamisen valvontaviranomainen jälkikäteen riitauttaa eduskunnan perustuslakivaliokunnan perustuslakiin perustuvan toimivallan nojalla tekemän ratkaisun eduskunnan säätämän lain perustuslainmukaisuudesta tai suhteesta kansainvälisiin ihmisoikeuksiin. Yhdenvertaisuusvaltuutetun ”itsenäinen ja riippumaton” asema ei merkitse sitä, että yhdenvertaisuusvaltuutettu ei olisi sidottu perustuslakiin ja muuhun oikeusjärjestykseen. Tämä merkitsee myös sidonnaisuutta perustuslaissa säädettyyn normikontrollijärjestelmään, jossa eduskunnan perustuslakivaliokunnalla on keskeinen asema (ks. esim. HE 1/1998 vp, s. 125—126, PeVM 10/1998 vp, s. 23/I). Perustuslakivaliokunta kiinnittää asiaan hyvin vakavaa huomiota.”

Päätettiin muuttaa kappale 15 kuulumaan seuraavasti: ”Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Lisäksi sen mukaan kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Viranomaiset ovat siten tehtäviään hoitaessaan sidottuja lakiin. Yhdenvertaisuusvaltuutetun laissa säädettyinä tehtävänä on yhdenvertaisuuslain noudattamisen valvonta. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävänä ole eikä hänen toimivaltuuksiinsa ylipäättään kuulu perustuslain tai kansainvälisten ihmisoikeussopimuksen noudattamisen valvonta. Aivan erityisesti tämä koskee lainsäätäjän toiminnan valvontaa, joka perustuslain 74 §:ssä on osoitettu suoraan perustuslakivaliokunnan tehtäväksi. Perustuslain 2 §:n 3 momentin säännös edellyttää, että yhdenvertaisuusvaltuutettu pysyy toiminnassaan sille laissa säädettyjen tehtävien ja toimivaltuuksien rajojen sisällä. Perustuslakivaliokunta kiinnittää hyvin vakavaa huomiota myös tähän seikkaan.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Valtioneuvoston kirjelmä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 69/2022 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 53/2022 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 5/2023 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 47/2024 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 20/2025 vp

Liiteasiakirja Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final)

Perustuslakivaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä U 69/2022 vp - UJ 9/2026 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Valiokunta päätti, ettei asian johdosta ryhdytä toimenpiteisiin.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

Pöytäkirja PeVP 67/2026 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sika-alan salmonellavahinkorahastosta

Hallituksen esitys HE 101/2026 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

9. Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2025

Kertomus K 8/2026 vp

Merkittiin saapuneeksi tulevaisuusvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 17.6.2026 klo 8.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala